

Behandeld door
Femke Jongeneelen
06 2550 1994
f.jongeneelen@gooismeren.nl

Onderwerp Inzamelingswijze PMD

Datum 20 februari 2024
Zaaknummer

Geacht algemeen bestuur van de regio Gooi en Vechtstreek

Met interesse hebben wij de memo 'Memo bij zienswijze keuze PMD bronscheiden of nascheiden' en het rapport 'actualisatie rekenmodel nascheiding GAD' van KplusV bestudeerd.

Wij willen de GAD complimenteren voor het vele werk dat is verricht en de stukken die zijn aangeleverd. Tijdens de raadsvergadering van ... heeft de raad van de gemeente Gooise Meren over de PMD-afweging het volgende besloten:

1. De zienswijze vast te stellen om PMD in te zamelen door middel van nascheiding; zoals verwoordt in bijgevoegde zienswijze-brief.

Zienswijze:

Als gemeente Gooise Meren zijn wij in de mogelijkheid gesteld om een zienswijze over de inzamelmethode van PMD in te dienen. Met deze zienswijze willen wij als gemeente Gooise Meren ook graag de voorkeursrichting van nascheiding als inzamelmethode voor PMD meegeven.

Afvaldriehoek

KplusV heeft in opdracht van het GAD een rapport opgeleverd waarin een rekenmodel is toegepast om de kosten in kaart te brengen die gemoeid zijn met een eventuele overstap van bronscheiding naar nascheiding van de PMD-fractie. Aan de hand hiervan is een voorstel opgesteld met een advies aan het AB om aan de raden een zienswijze te vragen. Dit advies is dus grotendeels gebaseerd op het aspect kosten, terwijl voor de gemeente Gooise Meren de twee andere aspecten evenzeer meewegen. Voor een zorgvuldige, integrale afweging beschouwt het college derhalve alle drie de aspecten uit de afvaldriehoek.

Dienstverlening

Ten aanzien van de dienstverlening valt aan te geven dat nascheiding voor een groot deel van de inwoners als prettig ervaren zal worden, omdat het leidt tot minder minicontainers in de tuin. Ook wordt er van de inwoners, zowel gebruikmakend van minicontainers als van verzamelcontainers, minder gevraagd omdat zij niet zelf hoeven te scheiden (gemak). Dit aspect van de driehoek neigt derhalve naar nascheiding.

Duurzaamheid

Ten aanzien van duurzaamheid, zijn de landelijke resultaten van het PMD scheiden via bronscheiding en nascheiding op dit moment vergelijkbaar als het gaat om de hoeveelheid en de herbruikbaarheid. Voor nascheiding wordt een verdere doorontwikkeling verwacht, waardoor de hoeveelheid her te gebruiken materiaal in de toekomst kan stijgen, omdat bij de huidige bronscheiding nog altijd een percentage PMD in het restafval achterblijft. Bureau KplusV wijst ook op voorbereidingen van verschillende afvalbedrijven om de capaciteit voor nascheiding uit te breiden. Bij bronscheiding zien wij tegelijkertijd een afnemende scheidingsbereidheid. Broninzameling heeft weliswaar sinds de invoer een positief effect gehad op de bewustwording van het aandeel verpakkingen in huishoudelijk afval, maar nascheiding zal naar verwachting in de toekomst tot een hogere PMD-opbrengst leiden. Daarnaast leidt nascheiding tot minder verkeersbewegingen van inzamel- en transportvoertuigen. De GAD verwacht in ieder geval met drie vrachtauto's minder (een kwart van de voertuigen voor restafval en PMD) uit te kunnen. Daarmee is ook op het aspect duurzaamheid nascheiding overwegend in het voordeel.

Kosten

Voor de PMD-afweging gaat het college uit van een verschil van niet meer dan €240.000,- ten gunste van bronscheiding, waar het rapport van KplusV een verschil in kosten raamt van €780.000 structureel. Het college maakt een andere beoordeling van een aantal kostenaspecten waardoor het verschil tussen bron- en nascheiding kleiner is en het extra bedrag per inwoner zal afnemen. Ook een positief financieel effect bij een overstap wordt niet uitgesloten. Het college is van mening dat een aantal zaken uit de sensitiviteitsanalyse onderdeel moet zijn van de 'base case'. Het kostenaspect van de afvaldriehoek wordt hierdoor vergelijkbaar, met een bescheiden voordeel voor bronscheiding. Hieronder volgt een korte toelichting van de bedenkingen die de gemeente Gooise Meren heeft bij het rapport van KplusV:

1. In het rapport van KplusV wordt nog gerekend met Weesp als onderdeel van de regio. Echter, Weesp treedt met ingang van 2025 uit de regio. Het ontvlechtingseffect Weesp is opgenomen in sensitiviteit analyse. Dit scheelt op jaarbasis in de totale jaarlijkse kosten €158.000. Kanttekening is dat de lagere kosten ook door een kleiner aantal huishoudens gedeeld worden.
2. In het rapport van KplusV is gerekend met 0 procent afkeur in de bronscheidingsberekening. Dit is zeer optimistisch. Het landelijk gemiddelde van afkeur van brongescheiden PMD voor de vergoeding ligt op 10 procent en kan variëren tot wel 40 procent. In het geval van laagbouw ligt dit percentage vaak wat lager en bij hoogbouw hoger. De Regio bestaat uit ruwweg een derde hoogbouw en tweederde laagbouw. Een afkeur van 5 procent PMD lijkt daarom realistischer, zoals ook met hoge waarschijnlijkheid opgenomen in de sensitiviteitsanalyse. Afkeur leidt tot minder vergoeding vanuit het afvalfonds terwijl de verwerkingskosten toenemen. In het geval van 5 procent afkeur, wordt het verschil in kosten tussen bron- en nascheiding structureel verkleind met €133.000,-.
3. In de rapportage van KplusV is verbrandingsbelasting verrekend over de circa 7.500 ton PMD. Echter, er is alleen verbrandingsbelasting (€32,50 per ton) verschuldigd over daadwerkelijk te

verbranden restafval (afgekeurd afval inclusief). Over nagescheiden PMD is derhalve geen verbrandingsbelasting verschuldigd. De 'second opinion' van bureau RHDHV (bijlage 5) deed in 2021 dezelfde constatering op het toenmalige rapport van KplusV. Dit levert een vermindering van bijna € 250.000 euro op. De gemeente Gooise Meren is van mening dat dit niet met een lage waarschijnlijkheid deel moet uitmaken van de sensitiviteitsanalyse, maar dat dit onderdeel moet zijn van de 'base case' conform de regelgeving.

4. Ook op een aantal andere aspecten die meetellen voor het kostenplaatje, zoals het volume, de overslag, de afnemende scheidingsbereidheid en de hoeveelheid bijplaatsingen en zwerfafval rondom ondergrondse containers, komt de gemeente Gooise Meren tot een andere beoordeling dan het rapport van KplusV, waardoor de veronderstelde meerkosten voor nascheiding nog lager kunnen worden.

Afweging omtrent beleidsontwikkeling van het Rijk en Europa

De toekomst qua wetgeving omtrent het inzamelen van PMD voor zowel Europa als Nederland is nog onduidelijk. Dat brengt het risico met zich mee dat als men nu kiest voor een andere inzamelingsmethode, zonder besluitvorming van het Rijk af te wachten, de situatie kan ontstaan dat de wijze van inzameling over een aantal jaar weer moet worden aangepast. Het college beoordeelt dit risico als theoretisch. Vrijwel alle grote steden hebben in de afgelopen jaren na eerdere invoering van bronscheiding de stap weer teruggezet naar nascheiding. Bekende voorbeelden zijn Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Eindhoven, maar ook Leiden en recent Almere. Het lijkt onwaarschijnlijk dat het Rijk contrair zou gaan aan die gemeentelijke besluiten over afvalinzameling die krachtens de Wet Milieubeheer nadrukkelijk aan gemeenteraden is toebedeeld. Daarnaast voorziet KplusV in de nabije toekomst de inclusie van afvalverbranding onder het Europese emissiehandelssysteem (ETS). Momenteel ligt dit voorstel bij de Europese Commissie, waarna het naar alle waarschijnlijkheid in 2028 wordt ingevoerd. De invoering hiervan zal leiden tot oplopende kosten voor de verbranding van afval, en met name plastic. Dit maakt het aantrekkelijker om deze grondstof te scheiden en recyclen. Nascheiding biedt dan een groter potentieel hetgeen waarschijnlijk zal leiden tot een verdere uitbreiding van de capaciteit op dit vlak.

Gedrag en beleving

Een deel van de inwoners wil door afval te scheiden een bijdrage leveren, of het gevoel hebben bij te dragen, aan afval- en milieubewustzijn in algemene zin. Broninzameling heeft sinds de invoer een positief effect gehad op de bewustwording van het aandeel verpakkingen in huishoudelijk afval bij inwoners. In navolging van de gemeente Amsterdam kan in het nascheiding scenario ingezet worden op betere scheiding voor GFT. Hiermee kan voor zowel bronscheiding van GFT zelf als voor de nascheiding van PMD uit restafval nog veel resultaat geboekt worden wat betreft de herbruikbaarheid. Het mes snijdt daarmee aan twee kanten. Naar verwachting zal het overgrote deel van de mensen blij zijn met het feit dat ze een afvalstroom minder hoeven te verwerken.

Conclusie

De afvaldriehoek bestaat uit drie aspecten te weten kosten, duurzaamheid en dienstverlening. Wanneer bron- en nascheiding met elkaar vergeleken worden scoort nascheiding positiever op de aspecten dienstverlening en duurzaamheid; op het aspect kosten scoort bronscheiding licht positiever met een verwachte doorontwikkeling van het resultaat bij nascheiding (met positief effect voor de

kosten). Op deze manier komt de afweging voor de gemeente Gooise Meren langs de afvaldriehoek uit op nascheiding.

Ter informatie treft u bijgaand het raadsvoorstel "Inzamelingswijze PMD" aan.

Wij nemen aan u langs deze weg voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

Maurits Voorhorst,
Gemeentesecretaris

Han ter Heegde,
Burgemeester

Bijlage(n) :
Raadsvoorstel "Inzamelingswijze PMD"

Uit oogpunt van duurzaamheid en kostenbesparing is deze brief digitaal aangemaakt. Een digitale brief heeft in de regel geen handtekening.